

CÁCH THỨC XÁC ĐỊNH MỤC TIÊU HỌC TẬP CHO SINH VIÊN

LỤC MẠNH HIỂN*

Ngày nhận bài: 27/02/2017; ngày sửa chữa: 14/03/2017; ngày duyệt đăng: 15/03/2017.

Abstract: Clearly defined goals and objectives form the foundation for selecting appropriate content, learning activities and assessment measures. If objectives are not clearly understood by both instructor and students or if learning activities do not relate to the goals, then the methods of assessment which are supposed to indicate to both learners and instructor how effective the learning process has been, will be misleading and at worst, unfair or useless. This article mentions rules for determining learning goals for students and proposes a process to setting up learning objectives for students with aim to help students determine what they want to reach by the end of the course and provide guidelines for using objective when designing their courses.

Keywords: Identify learning goals, learning plan.

1. Đặt vấn đề

Sự khác biệt giữa *sinh viên (SV) thành công* và *SV thất bại* là SV thất bại không có một động cơ và mục đích học tập rõ ràng. Khi không có động cơ và mục đích học tập, SV dễ dàng bị bạn bè, môi trường xung quanh tác động, ảnh hưởng, thường xuyên xao nhãng và tiêu tốn nhiều thời gian vô ích vào các hoạt động giải trí thay vì học tập. Qua nghiên cứu và từ thực tế giảng dạy ở các trường đại học cho thấy, các SV thành công thường có một điểm chung: *Có kế hoạch nghề nghiệp rõ ràng và tuân thủ bản kế hoạch này một cách cẩn thận*. Nhiều SV đã chia sẻ rằng họ đã rất ngạc nhiên với chính bản thân mình về sức mạnh của việc đặt mục đích và lập kế hoạch nghề nghiệp, nhờ đó họ đã học tốt hơn so với những gì họ từng nghĩ trước khi bước chân vào đại học. Về sau, những SV này thường có xu hướng tư duy và nhìn nhận vấn đề trên nhiều khía cạnh; đồng thời, biết cách phát triển kế hoạch chi tiết về những điều họ muốn và những nơi họ đi. SV thành công là những SV biết rõ họ muốn gì và cần phải làm gì để đạt được mong muốn đó. SV không thành công là những SV không biết họ muốn gì, cũng không chắc chắn về sự lựa chọn hay tương lai của họ và họ thường thay đổi phương hướng và mục đích mỗi khi phải đối diện với khó khăn. Khi mọi chuyện diễn ra thuận lợi, họ tin rằng họ may mắn; khi mọi chuyện không “thuận buồm xuôi gió”, họ sẽ oán trách số phận hoặc đổ lỗi cho gia đình và xã hội.

Lập kế hoạch nghề nghiệp bắt đầu bằng việc xác định mình muốn gì với tri thức và kỹ năng của mình. Tri thức là “con thuyền của mình”, kế hoạch nghề nghiệp là bản lộ trình, còn mục đích nghề nghiệp là “đích đến”. Có mục đích nghề nghiệp rõ ràng, mỗi cá nhân SV sẽ có phương hướng trong suốt quá trình học tập

tại trường đại học. Đây chính là tiền đề cho sự thành công của mỗi SV.

2. Nguyên tắc xác định mục tiêu học tập cho SV:

- *Mục tiêu phải tạo ra động lực:* Khi đặt ra mục tiêu, phải đảm bảo mục tiêu này có thể khuyến khích bản thân thực hiện vì nó rất quan trọng với mỗi cá nhân và tạo được giá trị khi hoàn thành. Nếu mỗi cá nhân SV không hào hứng với kết quả hoặc mục tiêu không thích hợp với mục tiêu lớn hơn thì sẽ bỏ ít công sức để thực hiện và mục tiêu khó có khả năng hoàn thành. Do đó, động lực chính là chìa khóa để đạt được mục tiêu.

- *Đặt mục tiêu SMART*, có nghĩa là: S là viết tắt của “Specific” (cụ thể, dễ hiểu); M là “Measurable” (đo lường được); A là “Attainable” (có thể đạt được hay mang tính khả thi); R là “Relevant” (thực tế); T là “Time-Bound” (có khung thời gian hoàn thành).

- *Ghi mục tiêu ra giấy:* Ghi mục tiêu thành văn bản làm cho mục tiêu trở nên thực tế và hữu hình hơn, điều đó làm cho mỗi cá nhân thường xuyên được nhắc nhở về mục tiêu của mình và sẽ không có lý do gì để quên được các mục tiêu đó.

- *Lập kế hoạch hành động:* Nguyên tắc này thường bị bỏ qua trong quá trình thiết lập mục tiêu do người thiết lập thường quá quan tâm tới “đầu ra” mà quên lập kế hoạch cho tất cả các bước trên đường đi. Bằng cách viết ra từng bước đi cụ thể, mỗi cá nhân sẽ biết được mình đang đi tới đâu và thấy được cả quá trình đi tới mục tiêu cuối cùng.

- *Bám sát mục tiêu:* Việc thiết lập mục tiêu là cả một quá trình chứ không đơn thuần chỉ là sự kết thúc.

* Trường Đại học Lao động - Xã hội

Luôn ghi nhớ và nhắc nhở mình theo dõi mục tiêu và dành thời gian xem xét lại mục tiêu thường xuyên. Đích đến qua thời gian dài vẫn có thể giống như ban đầu nhưng kế hoạch hành động để đi tới mục tiêu khám phá bản thân có thể thay đổi đáng kể. Do vậy, mỗi cá nhân SV cần nhớ đảm bảo giữ vững tính tương thích, giá trị và sự cần thiết của mục tiêu.

3. Quy trình xác định mục tiêu học tập cho SV

Để thiết lập được mục đích học tập rõ ràng, SV cần phải thực hiện theo các bước cơ bản sau:

- Bước 1: Hình thành mục tiêu nghề nghiệp.

Đây là bước rất quan trọng. Nhiều người có xu hướng đặt ra mục đích nghề nghiệp quá cao và quá lí tưởng, không thể thực hiện được. Điều này một phần do ảnh hưởng của sự yêu cầu phi lí từ gia đình. Cha mẹ thường muốn con cái mình nhắm đến mục tiêu cao nhất và xuất phát từ mong muốn của cha mẹ chứ không dựa trên nền tảng thực lực của con cái. Trong khi đó, các giáo viên trung học phổ thông cũng có xu hướng động viên học sinh đặt mục đích lớn lao; bên cạnh đó, bản thân SV còn mơ hồ chưa phân biệt được đâu là nguyện vọng thực tế và đâu là ảo tưởng. Vì vậy, SV cần phải rất thận trọng bởi đây chính là thời điểm mà những quyết định cá nhân ngày hôm nay sẽ đồng hành và ảnh hưởng đến suốt phần đời còn lại.

Mặc dù cha mẹ và giáo viên có thể đưa ra nhiều gợi ý nhưng quyết định cuối cùng vẫn thuộc về SV. SV phải tìm ra điều mình muốn, phải xác định được người muốn trở thành là ai. Mỗi SV phải hình dung được những công việc nào thích hợp với mình và những công việc nào khiến bản thân nhanh chóng chán nản, kiệt sức vì gồng mình. Trước khi hình thành và thiết lập mục đích nghề nghiệp, SV phải tự phân tích và nắm bắt được mối quan tâm, tính cách, khả năng và giá trị của bản thân. Đây chính là những yếu tố sẽ ảnh hưởng tới suy nghĩ và hành vi của SV tại trường đại học và trong môi trường làm việc tương lai. SV phải suy nghĩ nghiêm túc về thứ mình muốn làm và thứ mình thực sự giỏi. Hãy để tâm tìm hiểu và lựa chọn thật khôn ngoan vì đây chính là thời điểm quyết định cho tương lai của mình.

- Bước 2: Nghiên cứu và tìm hiểu về nghề nghiệp đã chọn. Trước khi đưa ra quyết định cuối cùng, SV phải có ý thức nghiên cứu và tìm hiểu thật cặn kẽ về ngành nghề và lĩnh vực học tập mà mình quan tâm. Cách tốt nhất để có được những thông tin cần thiết là tìm người có kinh nghiệm làm việc trong ngành nghề/lĩnh vực đó, chuẩn bị những câu hỏi

thắc mắc và thu thập thông tin thông qua những cuộc trò chuyện. SV cần đặt ra những câu hỏi cụ thể như: “Để được tuyển dụng vào vị trí công việc này, tôi cần những loại bằng cấp, chứng chỉ nào?”, “Trong quá trình học đại học, tôi cần phải làm gì để tích lũy kinh nghiệm nhằm đáp ứng yêu cầu thực tế của công việc sau khi ra trường?”, “Công việc này đòi hỏi SV cần có những kĩ năng gì?”, “Khó khăn lớn nhất khi tiếp nhận công việc này là gì?”, “Lương, thưởng, cơ hội thăng tiến trong công việc này như thế nào?”, “Đâu là giá trị cốt lõi mà công việc này mang lại cho công ti và xã hội?”...

- Bước 3: Quyết định nghề nghiệp bản thân muốn theo đuổi trong tương lai. Dựa trên những thông tin thu thập được ở bước 2, SV có thể đưa ra quyết định cho mục đích nghề nghiệp và tương lai của mình. Điều quan trọng là SV cần phải trung thực với chính bản thân mình, có lập trường và không để bất cứ ai làm ảnh hưởng đến kế hoạch nghề nghiệp đồng thời cũng chính là kế hoạch tiến tới tương lai của mình. SV luôn luôn cần nhớ rằng: “Mình đang lập kế hoạch cho cuộc đời và tương lai của mình. Bản thân SV phải thực hiện việc này một cách nghiêm túc và cẩn thận. Nếu mình không xem trọng bước này, bỏ qua hoặc trì hoãn nó thì mình sẽ đánh mất rất nhiều thời gian và phí hoài nỗ lực về sau”.

- Bước 4: Lập kế hoạch nghề nghiệp tương lai. Bản kế hoạch nghề nghiệp là “bản lộ trình” giúp SV đạt tới mục đích nghề nghiệp của mình. Mục đích của bước này là để SV dễ dàng nhận diện các kĩ năng cần thiết cho công việc, bao gồm: Kĩ năng sẵn có và những kĩ năng cần trau dồi nhằm nâng cao năng lực của bản thân. Để hình thành và phát triển kế hoạch nghề nghiệp, SV phải hiểu rằng nghề nghiệp là cuộc hành trình dài với nhiều đoạn đường ngắn. Để đạt tới đích, phải vượt qua nhiều chặng đường, nhiều “trạm dừng”. Bản kế hoạch nghề nghiệp sẽ được điều chỉnh sau khi vượt qua từng chặng đường trong suốt cuộc đời làm nghề của mỗi SV. Thông qua trải nghiệm thực tế, mỗi cá nhân sẽ nhận ra điểm mạnh và điểm yếu của bản thân, học được cách để điều chỉnh hạn chế cá nhân và hình thành những kĩ năng còn thiếu để đáp ứng yêu cầu của vị trí tiếp theo. Để lập kế hoạch nghề nghiệp, SV phải bắt đầu bằng việc tự đặt ra các câu hỏi để giúp cho việc tự nhận thức điểm mạnh và điểm yếu của bản thân, có thêm dữ kiện để lựa chọn lĩnh vực học tập khi vào đại học như: “Tôi thường học tốt những môn học nào?”, “Tôi thường gặp khó khăn với những môn học nào?”. Thêm vào đó, mỗi SV cũng cần tự hỏi: “Lĩnh vực học tập nào sẽ

cho phép tôi có được việc làm tốt ngay sau khi tốt nghiệp? Lĩnh vực học tập này có điểm nào khác so với lĩnh vực học tập mà tôi muốn chọn?...”; qua đó, SV có thể so sánh giữa điều mà các em muốn với điều mà các em cần. Khi đã lựa chọn được lĩnh vực mà mình theo đuổi, SV cần lên một danh sách những điều mình cần thực hiện để có thể tập trung học đạt kết quả tốt. Để quyết định học học phần tự chọn nào, SV cần tự hỏi: “Tôi cần biết những gì? Tôi cần phát triển những kĩ năng nào? Lớp học này mang lại cho tôi điều gì?”. Trả lời được câu hỏi này, SV sẽ có được mục đích và sẵn sàng cho việc học tập trong trường đại học. Bên cạnh đó, mỗi SV cần ý thức được việc họ cần phải thực hành và tích lũy kinh nghiệm gì, ở đâu. Ngoài các tài liệu mà giảng viên cung cấp, SV cần rèn luyện thói quen liên tục tìm tòi và học hỏi từ các nguồn kiến thức hoặc thông tin khác. Không chỉ thế, SV cần chủ động tìm hiểu cách sử dụng các công cụ tìm kiếm và học cách lấy thông tin từ nhiều nguồn, đặc biệt là qua các mối quan hệ.

- Bước 5: Thực hiện kế hoạch nghề nghiệp.

Sau khi đã có kế hoạch nghề nghiệp, việc tiếp theo SV phải làm đó là tuân thủ một cách nghiêm túc bản kế hoạch này. Mỗi SV cần phải biến bản kế hoạch của mình thành một phần của diễn tiến thực tế, liên tục tự kiểm tra và đánh giá để có thể học tốt cũng như hiệu quả hơn. Sau khi học một số học phần tại trường đại học, SV cần phải xác định lại một lần nữa, lớp nào mình thích, lớp nào mình không thích. Bản thân SV phải so sánh kết quả thực tế với bản kế hoạch bản thân vạch ra trước đó, xem bản thân đã tiến bộ được bao nhiêu và cần phải làm gì để đạt được mục đích cuối cùng. Nhờ đó, mỗi SV có thể thực hiện một số điều chỉnh, giúp cho bản kế hoạch thực tế hơn, đồng thời giúp cho bản thân có thể tiến bộ nhiều hơn nữa.

Biết cách định hướng và có mục đích rõ ràng là khởi đầu tốt cho quá trình hình thành sự tự tin, lòng tự trọng và tính cách cá nhân của mỗi SV. Mỗi cá nhân SV hãy nghĩ về điểm mạnh của mình, khát vọng của mình, ước mơ của mình rồi tự mình hay cam kết sẽ theo đuổi nó. Thông qua đó mới có thêm quyết tâm và sức mạnh tinh thần, mới có thể phát huy năng lực và tự bỏ khuyết những thiếu sót của bản thân để hoàn thành mục đích. Do vậy, mỗi SV hãy viết ra mục đích nghề nghiệp của mình, từ đó lập bản kế hoạch và từng bước cụ thể để đạt được mục đích đã đề ra và hãy chủ động tìm kiếm sự giúp đỡ và không ngừng nỗ lực để đạt được điều bản thân mong muốn. “Tương lai của bạn nằm trong tay bạn!” □

Tài liệu tham khảo

[1] Carol Christen & Richard N. Bolles (2015). *Bí quyết chọn nghề phù hợp cho tương lai*. NXB Trẻ.
 [2] Peter Drucker (2010). *Tinh hoa quản lí*. NXB Thanh niên.
 [3] Huỳnh Ngọc Phiên (2012). *Bí quyết thành công sinh viên*. NXB Lao động - Xã hội.
 [4] Jack Canfield & Kent Healy (2014). *Bí quyết thành công dành cho bạn trẻ*. NXB Trẻ.
 [5] John Vu (2011). *Lời khuyên cho sinh viên Việt Nam*. NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh.

Quản lí thiết bị đào tạo...

(Tiếp theo trang 29)

ché theo dõi giám sát việc thực hiện và sẵn sàng “can thiệp” (sửa lỗi, bổ sung điều kiện...) để động viên, khuyến khích việc thực hiện hoặc cho “lời khuyên” kịp thời và thưởng phạt công minh để tin rằng kế hoạch chất lượng được thực hiện tốt. Khi kiểm tra để chỉ đạo tốt việc thực hiện những điều nêu trên cần chú ý 3 nội dung kiểm tra đó là: Kiểm tra đầu việc đáp ứng các tiêu chuẩn, tiêu chí đã ban hành; Kiểm tra việc thực hiện quy trình, thủ tục; Kiểm tra kết quả công việc.

4. Kết luận

Để áp dụng vào nhà trường, hai nhóm nội dung trên cần được thiết kế thành một hệ thống giải pháp tổng thể nhằm triển khai tốt hệ thống đảm bảo chất lượng đã được đề xuất. Đầu tư mọi nguồn lực để xây dựng một hệ thống TBĐT là việc làm vô cùng cần thiết và cấp bách của mỗi nhà trường, của mỗi cơ sở giáo dục. QL TBĐT ở các trường Quân đội theo quan điểm ĐBCL là cơ sở đảm bảo các tiêu chuẩn kĩ thuật ổn định cho TBĐT, đảm bảo bằng một hệ thống giám sát chất lượng tại chỗ phù hợp với đặc điểm các trường Quân đội, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của các nhà trường trong giai đoạn hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

[1] Nguyễn Đức Chính (2015). *Quản lí chất lượng trong giáo dục*. NXB Giáo dục Việt Nam.
 [2] Đặng Xuân Hải (2001). *ISO 9000 với việc bảo đảm chất lượng giáo dục đại học*. Tạp chí Đại học và Giáo dục chuyên nghiệp, số 1/2001, tr 31-33.
 [3] Bộ Quốc phòng (2011). *Chiến lược phát triển giáo dục, đào tạo trong Quân đội giai đoạn 2011-2020*.
 [4] Cục Nhà trường (2015). *Báo cáo Tổng kết công tác đầu tư nâng cấp thiết bị đào tạo giai đoạn 2011-2015 và phương hướng đầu tư giai đoạn 2016-2020 ngành Nhà trường Quân đội*.
 [5] Đặng Xuân Hải. *Làm thế nào để nâng cao chất lượng giáo dục đại học*. Tạp chí Khoa học, Đại học Quốc gia Hà Nội; T. XX; No3AP 2004; tr 52-57.